

ПОПОВИЧ Я.М.

*кандидат філософських наук, доцент,
доцент кафедри «Політологія та загальноправові дисципліни»
Національний університет «Запорізька політехніка»
м. Запоріжжя, Україна*

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНОГО АСПЕКТУ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ

На сьогодні актуальним напрямком наукових досліджень є визначення особливостей і напрямків модернізації системи соціально-політичного аспекту захисту населення в умовах війни і повоєнного відновлення України. Розвиток українського суспільства передбачає децентралізацію системи публічного і державного управління та, що не менш важливо, поступове формування нової моделі соціальної політики неоліберального типу.

Основні засади державної політики у соціальній сфері визначені в Законі України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики», зокрема: забезпечення прав і свобод громадян, які гарантовані Конституцією України, на основі впровадження європейських стандартів соціального захисту, підвищення якості соціальних послуг; забезпечення доступним житлом громадян, розроблення потужного державного замовлення на будівництво соціального житла, впровадження доступного іпотечного

кредитування; надання населенню соціальних гарантій через систему соціальних стандартів і пільг; удосконалення системи пенсійного забезпечення, створення належних умов життя для людей похилого віку, стимулювання розвитку недержавної системи пенсійного страхування; забезпечення розміру соціальних виплат, які є основним джерелом доходів, на рівні, вищому за прожитковий мінімум, удосконалення механізму підтримки соціально незахищених верств населення тощо [4].

Соціально-політичний аспект соціального захисту підкреслюють Л. Жук і М. Багмет. Так, на думку О. Жука, соціальний захист у вузькому розумінні є системою соціальних та економічних прав, обов'язків і гарантій, законодавчо закріплених державою та реалізованих її соціальною політикою з метою надання кожному члену суспільства, незалежно від його походження, соціального і майнового стану, расової та національної приналежності можливості вільно розвиватися, максимально повно реалізувати себе, свої здібності через забезпечення гідного рівня життя та соціальної справедливості в суспільстві [2]. М. Багмет зазначає, що «ефективна система соціального захисту – це не тільки засіб досягнення міжнародних стандартів рівня життя, але й інструмент підтримки існуючого конституційного ладу, досягнення соціальної справедливості та злагоди» [1, с. 254]. Т. Павлюк та І. Юрчик поняття «соціальний захист» визначають як: «діяльність держави, яка покликана для повноцінного формування та розвитку особистостей, а також надання усіх необхідних гарантій, які є необхідними для досягнення соціально-прийнятого рівня життя та свобод громадян нашої держави» [3]. У наукових розвідках М. Туленков зазначає, що соціальний захист є внормованим процесом діяльності соціально-політичних інституцій, спрямованих на підтримку гідного рівня соціального життя й добробуту індивідів і соціальних груп у конкретних соціально-економічних умовах [5, с. 38].

Достатньо оригінальне соціально-політичного розуміння соціального захисту населення міститься в американській енциклопедії «The Encyclopedia Americana». В ній це поняття визначається як безпека та свобода від страху, що спрямовується на суспільство як групу взаємопов'язаних та залежних один від одного людей [6, с. 102]. Системоутворюючим чинником у цьому визначенні є «безпека та свобода від соціального страху», що є невід'ємною складовою держави у демократичному солідарному суспільстві. Таким чином, соціально-політичний аспект соціального захисту виступає як гарантована риса демократичного суспільства і соціально орієнтованої економіки.

Таким чином, соціально-політичний захист виступає як сукупність заходів і механізмів, спрямованих на сприяння задоволенню потреб

населення, узгодженню інтересів різних соціальних груп, причому в технологічному аспекті це передбачає застосування нормативно-правових, фінансових, організаційних, соціально-психологічних механізмів.

Список використаних джерел

1. Багмет М.О., Деріга В.В. Шляхи вдосконалення системи соціального захисту в Україні : політологічний аналіз. *Сучасна українська політика. Політики і політологи про неї*. Київ, 2009. Вип. 17. С. 250-258.
2. Жук О.Б. Фінансове забезпечення реалізації соціальної політики держави : дис. канд. екон. наук : 08.00.08. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2017. 295 с.
3. Павлюк Т.І., Юрчик І.Б. Система соціального захисту найбільш вразливих верств населення в Україні. *Економіка та суспільство*. 2022. Випуск 39. URL: <http://economyandsociety.in.ua/>.
4. Про засади внутрішньої і зовнішньої політики : Закон України від 1 липня 2010 р. № 2411-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2411-17#Text>.
5. Туленков М.В. Соціальний захист у соціологічному вимірі : монографія. К.: ІПК ДСЗУ, 2010. 178 с.
6. The Encyclopedia Americana. Complete in 30 vol. New York, 1973. Vol. 25. P. 102.